

یادی از خالق مناجات نامه

چهاردهم اردیبهشت سالروز تولد خواجه عبدالله انصاری عارف و سالک پرآوازه است؛ او که با توانایی والای خویش آفریننده ی مناجات نامه یی شد که گنجینه ی غنی از معنویت و عرفان محسوب می شود. دل نوشته یی که با زبان شیوایش، دلدادگان به پروردگار بی همتا را به آرامش رساند.

چهاردهم اردیبهشت سالروز تولد خواجه عبدالله انصاری عارف و سالک پرآوازه است؛ او که با توانایی والای خویش آفریننده ی مناجات نامه یی شد که گنجینه ی غنی از معنویت و عرفان محسوب می شود. دل نوشته یی که با زبان شیوایش، دلدادگان به پروردگار بی همتا را به آرامش رساند.

عالم و عارف وارسته ابواسماعیل عبدالله بن ابومنصور النصاری از نوادگان ابویوب انصاری صحابه ی پیامبر در 384 هجری خورشیدی دیده به جهان گشود. لقب های وی پیر انصار، خواجه عبدالله انصاری، پیر هرات، شیخ الاسلام و انصاری هروی بود.

خواجه عبدالله انصاری دوره ی کودکی را در کنار پدر به یادگیری علوم دینی پرداخت و علم حدیث و تفسیر را با یاری استادان بنام آن روزگار آموخت. وی زیر نظر بزرگانی همچون خواجه غلتان ولی، شیخ ابو اسماعیل و محمد بن حمزه آموزش دید.

پیر هرات استعداد شگرفی در سرایش شعر فارسی و عربی داشت، وی در علم حدیث، علوم ادبی، دینی، فقه و حفظ شعرهای گوناگون مشهور بود و به دلیل علاقه ی فراوان به ادبیات فارسی، در جرگه ی ادیبان بزرگ این مرز و بوم قرار گرفت.

خواجه عبدالله انصاری با تلاش و کوشش بسیار، شیوه و لحن نوینی را در زبان فارسی پدید آورد که ترکیبی از نثر و نظم دلنشین فارسی بود، همچنین پیر انصار از بزرگ ترین محدثان اسلام محسوب می شود. مناجات های خواجه عبدالله انصاری به سبب شور و عمقی که در خود دارد، لبریز از عشق به پروردگار و ذات هستی است.

شیخ الاسلام را به دلیل سرایش رباعی های دلنشین عرفانی و روحانی می توان قدیمی ترین رباعی سرای ایرانی دانست و او نخستین کسی است که در زبان فارسی نثر مسجع را به وجود آورد. سبکی که بعدها به وسیله ی سعدی شیرازی به کمال رسید.

این عارف بنام به منظور کامل کردن تحصیلات خود راهی نیشابور شد و از آنجا به طوس و بسطام سفر کرد و به جمع آوری حدیث های گوناگون مشغول شد.

پس از مدتی وی به قصد زیارت خانه خدا، به مکه رفت اما مدتی در بغداد توقف کرد تا از مجلس درس ابومحمدخلال بغدادی بهره مند شود. او پس از بازگشت از حج به زادگاه خود رفت و به آموزش و پرورش شاگردان خود پرداخت.

این سالک راه حق در تقوا، عبادت، مراقبت، ریاضت و حفظ حقوق دیگران از بی همتاترین انسان های آن روزگار بود که همواره در راه برقراری حق و حقیقت تلاش می کرد.

خواجه عبدالله انصاری از خویش آثار ارزشمند بسیاری به یادگار گذاشته که از آن میان می توان به مناجات نامه، طبقات الصوفیه، نصایح، زادالعارفین، کنزالسالكین، قلندرنامه، محبت نامه، هفت حصار، رساله دل و جان، رساله واردات، الهی نامه و منازل السائرین اشاره کرد.

وی در هنگامه ی حکومت غزنویان و سلجوقیان زیست و در آن زمان عالمان اشعری و معتزله به مخالفت با سبک و روش خواجه عبدالله پرداختند و فعالیت او را محدود کردند، این سختگیری ها تا آنجا بود که پیرهرات به وسیله ی حکومت یک سال در بوشنگ زندانی شد اما او همچنان بر عقیده خویش استوار ماند و به دفاع از آن برخاست و در راه آگاهی بخشی جامعه تلاش کرد.

سرانجام خواجه عبدالله انصاری عارف نامی که سراسر عمر گرانبهایش را صرف دستیابی به عرفان حقیقی کرده بود، در 467 هجری خورشیدی دیده از جهان فرو بست و به دیدار حق شتافت.

به مناسبت تولد این عارف بزرگ، گزیده ای از مناجات وی را مرور می کنیم:

این درگه ما درگه نومیدی نیست

صد بار اگر توبه شکستی بازآ

ای در دل من اصل تمنا همه تو

وی در سرمن مایه سودا همه تو

هرچند بروزگار درمی نگرم

امروز همه توهی و فردا همه تو

برگرفته از: کتاب سرگذشت پیر هرات